

ביטחון תחילה 2026

תוכנית ביטחונית לרגיעה ויציבות
על בסיס עוצמה צבאית
ותבונה מדינית

ספטמבר 2025

יוזמה ישראלית המתבססת על זיהוי התמורות בסביבה
הגאו-אסטרטגית ועל עקרונות ביטחוניים-מדיניים
סביבם ניתן לגבש הסכמה לאומית רחבה להבטחת האינטרס
הלאומי העליון: ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית
חזקה ומשגשגת עם רוב יהודי מוצק לדורות

ביטחון תחילה 2026

תוכנית ביטחונית לרגיעה ויציבות על בסיס עוצמה צבאית ותבונה מדינית

תנועת "מפקדים למען ביטחון ישראל" מציגה את 'ביטחון תחילה 2026': יוזמה ישראלית המתבססת על זיהוי התמורות בסביבה הגאו-אסטרטגית ועל עקרונות ביטחוניים-מדיניים, סביבם ניתן לגבש הסכמה לאומית רחבה להבטחת האינטרס הלאומי העליון: **ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, חזקה ומשגשגת, עם רוב יהודי מוצק לדורות.**

שם התוכנית נועד להדגיש את מרכזיותו של הביטחון הלאומי בגיבוש מדיניות. כל מרכיבי התוכנית כפופים ומותאמים לשיקול זה.

התוכנית שגובשה זמן ארוך טרם יצא הנשיא טראמפ עם תוכנית 20 הסעיפים, כוללת סעיפים רבים שדומים לתוכנית טראמפ, ולכן התנועה ממליצה לאמץ את תוכנית 20 הסעיפים. יש לתרגם את התוכנית לתוכנית מפורטת במסגרת הדיונים המתקיימים בין ישראל למדינות המתווכות.

התנועה מאמינה כי האתגרים הראשיים הניצבים בשעה זו, ואשר יעמדו בעתיד הנראה לעין בפני כל ממשלה ציונית, הם התמודדות עם נזקי מחדל אוקטובר 2023 ויצירת מציאות ביטחונית-אסטרטגית משופרת, ובכלל זה:

- השלמת המהלך להחזרת כל יתרת החטופים (החללים) כמימוש הערך העליון של סולידריות לאומית;
- הצבת אלטרנטיבה שלטונית בת-קיימא לחמאס בעזה;
- פרוק חמאס מנשקו ופרוץ הרצועה;
- העברת הסכסוך הישראלי-פלסטיני המדמם לפסים מדיניים;
- שדרוג הביטחון הלאומי באמצעות הסכמי נורמליזציה עם סעודיה ומדינות נוספות;
- השתלבות בקואליציה אזורית, בכלל זה כמענה לאיום האיראני;
- איחוי השברים בחברה הישראלית;
- שיקום המערכות והארגונים הביטחוניים, בראשם צה"ל, ושדרוג היערכותם להתמודדות עם אתגרי העתיד.

עמוד

3	שני חזונות מנוגדים שיכריעו את גורל המדינה
4	איומים (כללי)
4	המתווה האסטרטגי (כללי)
5	איומים
5	המכלול הפנימי
6	המכלול האיראני
7	איום הבידוד הבינ"ל
8	המכלול הפלסטיני - לדמם בצוותא או להיפרד
9	רגע האמת
10	מרכזיות הסוגייה הפלסטינית
10	הבחירה בידינו
10	החלופה ההרסנית
12	חלופת תוכנית טראמפ - הזדמנות אזורית
12	החסם הישראלי
13	יוזמת ה"היפרדות" - מה היא "היפרדות" ?
13	עקרונות תוכנית ההיפרדות
14	יתרונות התוכנית
15	עיקרי המתווה להסדר קבע
16	סיכום
18	נספח א': יו"ש - כיווני פעולה ביטחוניים
23	נספח ב': יו"ש - כיווני פעולה אזרחיים וכלכליים

שני חזונות מנוגדים שיכריעו את גורל המדינה

המלחמה שנפתחה בהתקפה הרצחנית של החמאס על יישובי עוטף עזה בשמחת תורה תשפ"ד, 7.10.2023, התנהלה, ומתנהלת עדיין, בזירות רבות, בהן הפנימית, בה היא תוכרע.

בזירה הפנימית מתנהל מאבק בין שני חזונות סותרים, שאינם יכולים לדור בכפיפה אחת: החזון הציוני של ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, בעלת רוב יהודי מוצק, תְּבָרָה במשפחת העמים, מקיימת ומקדמת יחסי שלום עם שכנים קרובים כרחוקים; לעומת חזון "מדינת יהודה" הלאומנית-משיחית, מדינה אחת לשני העמים החיים במרחב שבין הים התיכון לנהר הירדן, המקיימת בפועל משטר אפרטהייד ואפליה בין יהודים לערבים, מנודה בקהילה הבינלאומית ומבודדת באזור.

החלופה ההרסנית, כפי שנוסחה ב"תכנית ההכרעה" של סמוטריץ' ואומצה בפועל ע"י הממשלה הנוכחית, מהווה סטייה מסוכנת מהחזון הציוני כפי שהונצח בהכרזת העצמאות.

ההכרעה בין שני החזונות תכתיב את עתידה ואופייה של ישראל לדורות, אך המאבק ביניהם משפיע כבר עתה על יעדי המלחמה ברצועה ובהכרח גם על תוצאותיה: בין אשליית "הניצחון המוחלט", לבין שינוי מגמה המשלב את הזרוע הצבאית עם הזרוע המדינית לביסוס ההישגים במגוון הזירות ולמיצוי הזדמנויות אזוריות חסרות תקדים.

הנושא לא הובא מעולם להכרעת הציבור, אך כבר עתה משלמת ישראל מחירים כבדים על שעבוד אינטרסים לאומיים לרעיונות משיחיים.

בחסות הגדרות ערטילאיות של מטרות המלחמה ודיבור בלשון כפולה באשר לאופן מימוש ההסכמים המונחים לפניה (תכנית 20 הנקודות של הנשיא טראמפ) ואשר ממשלת ישראל הסכימה באופן רשמי לקבל, מקדמת הממשלה חזון אלטרנטיבי לציונות המסורתית:

- **ברצועה** - כיבוש השטח על 2.3 מיליון תושביו ללא התוויית אסטרטגיית יציאה.
- **ביו"ש** - מאמץ למנוע הפרדות משלושה מיליון הפלסטינים. מאמץ זה כולל הקמת עשרות נקודות התיישבות חסרות כל היגיון ביטחוני, כדי למנוע הקמת מדינה פלסטינית ולאפשר סיפוח. מאמץ הגובה מחיר כבד בחיי ישראלים, החרפת המצב הביטחוני ע"י טרור יהודי מתגבר המחייב את צה"ל לפרוס כוחות משמעותיים, לגייס מילואים, וכל זאת בשעה שסד"כ צה"ל מתוח עד קצה היכולת אל מול אתגרי ביטחון בגבולות לבנון וסוריה מצפון, ברצועה מדרום, ומול יריבים רחוקים מתימן ועד איראן.

לכל אלה מצטרפים מחירים כבדים ותהליכים שליליים נוספים, בהם:

- **שחיקת ההישגים האסטרטגיים שהושגו לאחר התאוששות מרשימה מכשלי ה-7.10 ומהתהליכים שהביאו לכשלים אלה**, ולאחר הפגנת עוצמות ויכולות ששיקמו את תדמיתה של ישראל ושינו את מאזן הכוחות האזורי. היעדר יוזמה מדינית מאיים להביא לאובדן ההישגים ולנקודת שבר מדינית, עם השלכות קשות לעוצמתנו הצבאית.
- **שחיקה מתמשכת בשני אדנים - ערכים משותפים ואינטרסים חופפים - שעליהם נשענת הברית האסטרטגית הבלתי כתובה עם ארה"ב**, המהווה מרכיב מרכזי במשוואת הביטחון הלאומי של ישראל.

● **הדרת ישראל ממהלכים מעצבי עתיד המזרח התיכון :**

- בעוד מדינות כסעודיה ואיחוד האמירויות משקיעות משאבים בניסיון לנתב את השלטון בדמשק ובביירות לנתיב של הקלה מבית והימנעות מעימותים מחוץ, ישראל – כפועל יוצא של פיצוי-יתר על כשלי ה-7 באוקטובר – מסתכנת בשיבוש מהלכים אלה. גם בהקשר זה, היעדר דיאלוג אסטרטגי עם מדינות השלום הסמוכות (מצרים וירדן) והרחקות (מדינות הסכמי אברהם) כמו גם עם סעודיה ואחרות, מונע הזדמנויות לתיאום עמדות ומהלכים באופן שיענה על צרכי הביטחון של ישראל מבלי לשבש מאמצים לייצוב הזירה הצפונית (לבנון וסוריה).
- בהקשר הפלסטיני, התגבשות קואליציה אזורית-בינלאומית סביב יוזמה צרפתית-סעודית לקידום הסדר שתי המדינות, והחלטת סדרת מדינות - בהן חברות מועבי"ט - להצטרף ל-147 המדינות שהכירו במדינה פלסטינית, אף היא משקפת התנערות משיתוף ממשלת ישראל הנוכחית במהלכים מדיניים, גם אם הצהרתיים בעיקרם בשלב זה.
- **המהלכים הנ"ל של ישראל ובהמשך התקיפה בקטאר ולקיחת האחריות הפומבית של ישראל לתקיפה זו, מיתרגמים לבידוד הולך וגובר של ישראל בזירה הבינ"ל המדינית והציבורית, תהליך שראשיתו הדרה ואחריתו אובדן לגיטימיות ואף סנקציות ומניעת שיתוף פעולה בתחומים ביטחוניים, מדיניים וכלכליים.**

הדרת ישראל אינה גזרת גורל - היא פועל יוצא של אובדן דרך מדיני.

איומים (כללי)

תנועת המפקדים מזהה ארבעה איומים מרכזיים לביטחון ישראל, לצביונה היהודי-דמוקרטי ולרווחתה: האיום הפנימי, האיום האיראני, האיום הפלסטיני ואיום הבידוד הבינ"ל.

בעוד שישראל זיהתה את האיום האיראני במלוא משמעויותיו, הרי שעד ה-7.10.2023 ישראל כשלה בזיהוי ובהבנה לעומק של האיום בהקשר הפלסטיני והכשילה הזדמנויות לשינוי חיובי.

התנועה קובעת כי המענה האופטימלי לאיומים אלה מורכב מן האלמנטים הבאים :

- **אימוץ אסטרטגיה ברורה שתעדיף אינטרסים לאומיים על פני אינטרסים אישיים, מפלגתיים וקואליציוניים, ותציב את טובת המדינה מעל לכל שיקול אחר.**
- **ראיה מפוכחת של נסיבות התקופה, בכלל זה גמילה מהאשליות שניתן לפתור את כל בעיותיה של ישראל באמצעים צבאיים בלבד, ושאפשר לקדם נורמליזציה עם סעודיה ולהשתלב בארכיטקטורה האזורית החדשה בעוד המלחמה בעזה נמשכת ועת המגמות המשיחיות מעצבות את מדיניותנו מול המכלול הפלסטיני.**

המתווה האסטרטגי (כללי)

לשם התמודדות יעילה עם האיומים ומיצוי ההזדמנויות, נדרשת אסטרטגיה שתעניק לישראל ולאזרחיה יציבות, ביטחון ורווחה כלכלית, תוך שיקום הנזק לסולידריות החברתית, ותייצר מענה לשני איומי הייחוס החיצוניים המרכזיים: הגרעין האיראני כמו גם הטילים, הכטב"מים, ושלוחי טהראן באזור, והיפוך מגמה בזירה הפלסטינית - מהסלמה באלימות ובטרור לרגיעה, ומטריקת דלת על כל הסדר אל עבר יצירת התנאים ליישומו בעתיד. חשוב לציין כי יש קשר ברור והשפעה הדדית בין שני איומים אלה.

ביטחון תחילה 2026 - עמ' 5

לאיום הפלסטיני תנועת המפקדים מציעה מתווה אסטרטגי שכותרתו "היפרדות": מתווה שכולל סדרת מהלכים - ביטחוניים, מדיניים ואזרחיים - מאפשר קיום בצוותא תוך שמירת הביטחון למשך תקופת ביניים, ויוצר תנאים להסדר מדיני עתידי (ראה הרחבה ופירוט בסעיף "המכלול הפלסטיני").

התנועה מייחסת חשיבות מרבית למרכיבים הביטחוניים בסל הביטחוני, אך מודעת היטב למשמעויות הביטחוניות של שני "סלי" האמצעים האחרים העומדים לרשות כל ממשלה - כלכליים-אזרחיים ומדיניים-דיפלומטיים.

אסטרטגיית ההיפרדות תפתח פתח לשרטט מתווה להסדר מדיני עתידי עם העם הפלסטיני, להרחיב ולהעמיק את השלום עם מצרים, ירדן ו"מדינות הסכמי אברהם", לנרמל יחסים עם סעודיה ומדינות ערביות ומוסלמיות שאינן ערביות, לבחון אפשרות לסידורי ביטחון (ואולי אף יותר) עם סוריה ולבנון, לשדרג את יכולותינו הביטחוניות והאחרות במסגרת קואליציה אזורית רבת עוצמה ומשאבים כנגד האיום האיראני, לבלום את השחיקה באדני הברית האסטרטגית עם ארה"ב, ולאפשר למדינת ישראל להתפנות סוף סוף לעיסוק בבעיות הפנים המששעות את החברה הישראלית.

איומים

המכלול הפנימי

על שולחנו של מי שינהיג את מדינת ישראל בעתיד מונחות מספר דילמות יסודיות הקורעות את החברה הישראלית ומסכנות את עצם קיומה:

- **"החזונות המתנגשים"**: מדינת ישראל כמדינה יהודית, דמוקרטית וליברלית המקדשת את הקידמה והחיים מול מדינת הלכה שמרנית ומשיחית המקדשת את האדמה.
- עתיד הסכסוך הישראלי פלסטיני.
- הפרדת דת ומדינה: אופי החיים במרחב הציבורי בישראל.
- שוויון בנטל: שותפות של כל המגזרים בנטל הביטחוני והכלכלי.

מדינת ישראל, לאורך כל שנותיה, לא השכילה להכריע בנושאים אלו ולהחליט על "כללי משחק", ונמנעה בשל קשיים מבניים לגבש חוקה, או לפחות מספר חוקי יסוד שיקבעו עקרונות מוסכמים ויאפשרו את איחוי הקרעים.

במהלך כהונתה, הממשלה הנוכחית יזמה ועודדה תהליכים שגרמו לשנאה, פלגנות וקיטוב, וכתוצאה מכך **פגעה קשות בחוסן החברתי של ישראל** ובתחושת הסולידריות והאחריות ההדדית, שאפיינה את מדינת ישראל עוד מימי "המדינה שבדרך", ובכל שנות קיומה.

אלמנט מרכזי בתהליכים אלה הינו ה"רפורמה המשפטית" או כפי שכונתה ע"י מתנגדיה ה"הפיכה המשטרית" - לכאורה מאמץ לרפורמה משפטית, ולמעשה - גרסיה אנטי-דמוקרטית, שהוציאה מאות אלפי מוחים לרחובות הערים.

ביטחון תחילה 2026 - עמ' 6

"רפורמה" המערערת את יסודות המשטר הדמוקרטי ועלולה להפוך את ישראל לדיקטטורה, כאשר ראש הרשות המבצעת מרכז בידיו את כל הסמכויות השלטוניות, תוך ביטול בפועל של ההפרדה בין שלוש הרשויות. ממשלת ישראל הגיעה לשפל חסר תקדים באמון הציבור, גורמים בתוכה מפרים בדיבור ובמעשה פסיקות בג"צ וגוררים את המדינה לאנרכיה, המסכנת את שלטון החוק.

הדרכים לסיום המלחמה בעזה - רוב מכריע בצבור הישראלי מתנגד לכיבוש רצועת עזה והטלת ממשל צבאי של ישראל שם ומעדיף לממש את הסכם 20 הסעיפים שהוצע ע"י הנשיא טראמפ וממשלו ושאוּמץ פורמאלית ע"י ממשלת ישראל.

גם מדיניות הסיפוח, מעל ומתחת לרדאר, ההתנחלות הפרועה ביו"ש והשתוללותו האלימה של מיעוט קיצוני בקרב המתנחלים תורמות לפלגנות ולקיטוב.

נקודת מחלוקת נוספת היא הפרת חוקי הגיוס וניסיון להעביר חקיקה הפוטרת ציבורים שלמים מנשיאה בנטל השרות, והטלת כל העומס על אנשי המילואים ובני משפחתם.

לכל אלה יש להוסיף את העובדה שהדרג המדיני **מסרב לקחת אחריות על אירועי ה-7 באוקטובר** ולהקים ועדת חקירה ממלכתית.

אין אנו מומחים לכל אחד מהנושאים כבדי המשקל הללו, ולא לנו להציע דרכים לפתרון כל הבעיות הפנימיות המפצלות את החברה הישראלית, אך ברור לכל שבלא ממשלה ישרת דרך, המעדיפה את טובת הציבור על אינטרסים אישיים ומפלגתיים, ממשלה הניחנת באומץ ציבורי ובתושייה להיכנס לעומקן של מחלוקות, כזו שתצליח לגבש סביבה רוב ציוני יציב, לא ניוושע!

אנו מקווים שממשלה זו תאמץ את המלצותינו בנושאים שבתחום מומחיותנו, המפורטות בהמשך המסמך, כחלק מתהליך הריפוי!

המכלול האיראני

הישגי מערכת הביטחון בשנה האחרונה ערערו משמעותית נדבך מרכזי בתפיסת הביטחון האיראנית, שהתבססה על הקמת ציר אלים אשר יהווה מעטפת אש סביב ישראל וכך ירתיע אותה מלפעול מול איראן במישרין. ישראל חשפה את חולשת שני נדבכי התפיסה: האחד - היא שחקה את היכולות הצבאיות של חמאס, חיזבאללה וחוליות נוספות ב'ציר ההתנגדות' האיראני בסוריה ובעיראק; השני - היא המחישה יכולת לפגוע בכל מטרה ברחבי איראן עצמה.

מלחמת 12 הימים הסתיימה - או הופסקה - בניצחון ברור של ישראל והעצמתו באמצעות הסיוע הישיר חסר התקדים מצד ארה"ב. הישגי המלחמה הקצרה המחישו הן את יתרונות הטכנולוגיה הישראלית והן את משמעותה משדרגת-הביטחון של הברית האסטרטגית עם ארה"ב (אף שאינה מנוסחת במסמך משפטי מחייב) ואת חשיבות שיתוף הפעולה עם קואליציה אזורית ובינלאומית.

ככל הידוע, שלושת מרכיבי האיום האיראני - כושר שיגור לשטחנו, הפעלת שלוחים (proxies) אזוריים, ומעל לכל האיום הגרעיני - נפגעו, אך לא נעלמו:

- שיקום היכולת לייצור אמל"ח רלבנטי לתקיפת ישראל הוא עניין של זמן ומשאבים.
- לאורך זמן, 'טבעת האש' אף היא ניתנת לשיקום.
- מתקני תכנית הגרעין ספגו פגיעות קשות, אך לא חוסלו. נראה כי לפחות חלק משמעותי מהאורניום המועשר ברמה של 60% שרד; וכך גם סרקוזות ו/או רכיבים להתקנתן.

ביטחון תחילה 2026 - עמ' 7

לקח חשוב מסבבי הלחימה בין ישראל לאיראן ושילוחיה הוא שישראל חייבת לאמץ בהקדם תפיסת ביטחון ההולמת את אתגרי העתיד, בהנחה שתגובה איראנית תבוא והמערכה הבאה לא תדמה לקודמתה, ובתוך כך לא עוד הכלה אלא הסרה של כל איום שמתחיל להתפתח ומסכן את ישראל.

מצבה הכלכלי של איראן גרוע - אבטלה גבוהה, מחסור חמור במים, אינפלציה מרקיעת שחקים. חידוש הסנקציות (SNAP BACK) יחמיר את המצב הפנימי והכלכלי עוד יותר. אם תתחדש המחאה העממית צריך יהיה לשקול פעילות חשאית שתסייע למתקוממים כנגד המשטר.

לאחרונה קרא המנהיג העליון ח'מנאי לחדש את השיחות בין ארה"ב לאיראן, יתכן עקב החשש מעוצמתן של ארה"ב וישראל או כתוצאה ממצבה הכלכלי הקשה של איראן. על ישראל לעשות כל מאמץ במטרה להבטיח שארה"ב תתייעץ איתה לפני ובמהלך שיחותיה עם איראן, אם וכאשר אלה יתחדשו. חיוני שארה"ב תבטיח בהסכם ארוך טווח שאיראן לא תעשיר אורניום על אדמתה, שהטילים שאיראן מפתחת ו/או מצטיידת לא יהיו בעלי טווח שיוכל לפגוע במטרות בישראל, ושייפסקו על איראן להפעיל שלוחים (proxies) במטרה לפגוע בישראל ולחדש את "טבעת האש" סביבה.

על שמירת התנאים שלעיל יש להפקיד פיקוח חודרני והדוק של פקחי סבא"א, כולל אמצעים טכנולוגיים, ביקורות מתוכננות וביקורות פתע בכל המתקנים, וטיפול מחמיר של הקהילה הבינלאומית בכל הפרה.

המענה לאיום האיראני נמצא בשילוב בין שימור היכולת הצבאית הישראלית (התקפית והגנתית), לבין שיתוף פעולה ומערכת יחסים הדוקה עם כל ממשל אמריקאי, ולבין גיבוש קואליציה אזורית מול הציר האיראני והציר הסוני-פונדמנטליסטי, בכלל זה הסכמי נרמול עם סעודיה ומדינות נוספות.

כל אלה מותנים בסיום המלחמה בעזה, שינוי מדיניות ביו"ש, והתחייבות לאופק מדיני לסכסוך הישראלי-פלסטיני.

איום הבידוד הבינ"ל

הבידוד הבינלאומי הוא איום אסטרטגי חמור שישראל תידרש להתמודד איתו, משום שהוא לא נוגע רק ליחסי חוץ "רכים", אלא יש לו השלכות ישירות על ביטחון, כלכלה, דיפלומטיה, עמדת ישראל בזירה הגלובלית והחוסן החברתי הישראלי.

- **במישור המדיני-דיפלומטי** - צמצום במספר המדינות שמוכנות לשתף פעולה עם ישראל או להצביע בעדה באו"ם ובפורומים בינלאומיים. גידול ביוזמות להכרה במדינה פלסטינית, סנקציות דיפלומטיות, והחרפת הטון מצד מדינות מערביות שבעבר נחשבו "ידידות קרובות".
- **במישור הכלכלי-מסחרי** - תנועות BDS ואחרות פועלות לניתוק קשרים כלכליים, מה שעלול להרתיע חברות בינלאומיות להשקיע או לשתף פעולה עם חברות ישראליות. מדינות עלולות להגביל יבוא יצוא מול ישראל, לצמצם גישה לשווקים בינלאומיים או להציב מגבלות משפטיות.
- **במישור הביטחוני-צבאי** - פגיעה במוכנות של מדינות לספק לישראל מערכות מתקדמות, תחמושת, טכנולוגיה ותיאום מודיעיני. יוזמות להגביל מכירות נשק לישראל, או להציב עליה מגבלות שימוש. בידוד דיפלומטי מחליש את ההרתעה, משום שהוא עשוי לשדר לאויבים שישראל תישאר לבדה במקרה של מלחמה.

ביטחון תחילה 2026 - עמ' 8

- **במישור המשפטי-בינלאומי** - קידום הליכים משפטיים נגד חיילים ומפקדים ישראלים ובכלל זה סנקציות אישיות: פגיעה בבכירים ישראלים (הקפאת נכסים, איסורי כניסה, מעצרים בחו"ל).
- **במישור דעת הקהל הבינלאומית** - תדמיתה של ישראל כ"מדינת אפרטהייד" או "כובש מתמיד" מחלחלת לא רק לפוליטיקה אלא גם לאקדמיה, תרבות וספורט, מה שמוביל לחרמות חברתיים ותרבותיים: ביטולי הופעות, כנסים, שיתופי פעולה אקדמיים ולהעצמת לחץ מהציבור על ממשלות מערביות לנקוט צעדים חריפים יותר מול ישראל.
- כל אלו יחד עם התגברות משמעותית של האנטישמיות בעולם, משפיעים באופן מובהק על תחושת הביטחון של הקהילות היהודיות בעולם ושל הישראלים המטיילים או שוהים בחו"ל.

בידוד בינלאומי הוא לא רק "יחסי ציבור גרועים" אלא איום רב-מערכתי שיכול לשחוק את עמודי התווך של החוסן הישראלי – דיפלומטיה, כלכלה, ביטחון ולגיטימציה.

המכלול הפלסטיני - לדמם בצווא או להיפרד

תנועת המפקדים מאמינה כי זכותו הטבעית וההיסטורית של העם היהודי על ארץ-ישראל אינה ניתנת לערעור. התנועה גם שותפה להכרה בהתיישבות כערך חשוב בציונות מאז הקמתה, עת שימשה כאמצעי לביסוס רוב יהודי בשטח המדינה. עם זאת, קיומו של עם אחר על אותו חבל ארץ מחייב התאמת החזון למציאות.

כך, הבטחת רוב יהודי מוצק חייבת להנחות גם את בחירת מיקום ההתיישבות. התעלמות משיקול זה, כמו מנוכחות כשלושה מיליון פלסטינים בגדה, מסכנת את עתיד ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית.

ההידרדרות הביטחונית ביו"ש ניזונה מגורמים חיצוניים ובהם השקעת משאבים איראניים, אך מהווה ביטוי בעיקר לשלושה תהליכים:

- האצת והרחבת מהלכי סיפוח בפועל והעצמת השפעתם באמצעות הצהרות מנהיגות;
- התגברות אלימות הטרור היהודי בגיבוי מנהיגים המכהנים בממשלה ובכנסת;
- תהליכי הקצנה והתחמשות בקרב הדור הפלסטיני הצעיר הניזונים מהיעדר תקווה, השראת המתרחש ברצועה, טרור מתנחלים, והיעדר אכיפה צה"לית ומשטרתית. תהליכים אלה משרתים מאמצי גיוס של ארגוני טרור.

ברמת המאקרו, המתרחש בגדה מהווה ביטוי להיעדר מדיניות ישראלית באשר לעתיד השטחים ומעמדם של 3 מיליון הפלסטינים החיים בהם. מציאות זו מאופיינת ביצירת עובדות בשטח במטרה לשנות את מפת יו"ש באמצעות התנחלויות וחוות לא חוקיות, נטולות כל הגיון ביטחוני, ורמת חיכוך גבוהה בין שתי האוכלוסיות. כתוצאה, צה"ל נאלץ להזרים עוד ועוד כוחות במאמץ להרתיע, למנוע ולפרק התארגנויות לטרור בעודן באיבן.

בתוך כך, צה"ל נשחק פיזית, ערכית ותפקודית, ומדינת ישראל משלמת מחירים בזירה הבינלאומית, הן בדמות תופעות דה-לגיטימציה לעצם קיום המדינה והן בהדרתה ממהלכים המתיימרים לקבוע עובדות בהקשר הפלסטיני.

ביטחון תחילה 2026 - עמ' 9

בעשור האחרון שילבה מדיניותה של ישראל מספר מגמות אשר החריפו סיכונים וחסמו כל סיכוי לייצוב הזירה ולהתקדמות - ולו מדורגת - להסדר:

- מדיניות בידול: הפרדה בין הרצועה ליו"ש, מתוך כוונה לנשל את הרש"פ מהיכולת לטעון לייצוג העם הפלסטיני כולו.
- שימור שלטון חמאס: תפיסת "החמאס הוא נכס" (לצורך מניעת הסדר מדיני) הניבה את התגייסות ממשלת ישראל להבטחת שלטון החמאס ברצועה, בכלל זה מימון התחמשותו ובלימת יוזמות לחיסול מנהיגותו.
- החלשת הרש"פ: בשילוב מהלכים ביטחוניים (שגרת פעילות גם בשטחי A), כלכליים (חנק תקציבי), ומדיניים (דיכוי תקווה להסדר) הממשלה שללה מהרש"פ (שתרמה בהתנהלותה לא מעט להידרדרות התמיכה העממית בה) שאריות לגיטימציה ויכולת לספק שירותים לשלושה מיליון הפלסטינים ברחבי יהודה ושומרון.
- האצת הסיפוח: אף שהמאזן הדמוגרפי אינו משקף הישגים לחסידי הסיפוח, חל גידול משמעותי בתפיסת קרקעות בעיקר באמצעות הקמת "חוות חקלאיות" דלות תושבים, הקמת יישובים - בכלל זה הגדרת שכונות קיימות כיישובים חדשים, שינוי נהלי ועקרונות הכרה בבעלות, וכד'.
- נירמול הטרור היהודי: בצד גידול דרמטי בתופעת הטרור היהודי נגד תושבים פלסטינים ורכושם, השילוב בין רוח גבית ממנהיגיהם המכהנים בממשלה, לבין בלימת פעילות שיטור ואכיפת חוק בהשראת השר הממונה, ולבין התנהלות תמוהה של מפקדי וכוחות צה"ל בשטח, יצר מציאות נפיצה.
- אוזלת יד בטיפול בטרור פלסטיני - ישראל הסתפקה בטיפול בטרוריסטים בשיטת "כיסוח הדשא" במקום עקירה מן השורש. היא ניהלה מרדף אחרי המפגעים ולא בתשתיות צמיחתם. בעוד שגורמי הביטחון הוכיחו יכולות סיכול וסגירת חשבונות מהירים עם רוצחים, ישראל נמנעה מלטפל בטרור כתופעה שהאמצעים למאבק בה ברובם אינם צבאיים: מחד גיסא, ניתוק מחוללי הטרור מצינורות החמצן שלהם - מקורות מימון וצינורות הברחת אמל"ח, ומאידך גיסא יצירת מוטיבציה בקרב האוכלוסייה שלא לשתף פעולה עם גורמי טרור, וזאת באמצעות תקווה מדינית ורווחה כלכלית.

השילוב בין שש המגמות הנ"ל, ותהליכי התעצמותן בעקבות טבח ה-7 באוקטובר והמלחמה הממושכת ברצועה, הניבו גידול משמעותי בתמיכה בחמאס בשטחי הגדה המערבית, ועלייה בתמיכה בפעילות אלימה בקרב הדור הצעיר בה והתחמשותו.

רגע האמת

ב-7 באוקטובר 2023 קרסו הן התפיסה השגויה של "ניהול הסכסוך" כתחליף לתהליך מדיני, והן אשליית ה"סטטוס קוו", באופן הברוטאלי והכואב ביותר. למרות זאת, הלקחים טרם נלמדו, וממילא אינם מיושמים.

במשך יותר מעשור, הסכסוך הישראלי-פלסטיני טופל כאתגר ביטחוני משני. ב-7.10 הוא התברר כאיום אסטרטגי מהמעלה הראשונה, והצית התמודדות בשבע הזירות של הציר האיראני.

מרבית המערכת הבינלאומית התייצבה לצידנו כאשר הגבנו בעוצמה מוצדקת, אך התנהלותנו מאז הניבה ביקורת חריפה ואף סנקציות. התארגנות מדינות רבות, בהן ידידות מובהקות של ישראל,

ביטחון תחילה 2026 - עמ' 10

לקידום רעיון המדינה הפלסטינית תוך התעלמות מעמדת ממשלת ישראל והדרתה, מהווים ביטוי מובהק למגמה זאת.

בהיעדר שינוי מגמה בכל אחת משש הסוגיות שנימנו לעיל, הבידוד הבינלאומי גובר, התנערות מדינות השלום מקשריהן עימנו ואבדן ההזדמנויות לכינון יחסים עם מדינות נוספות ולהשתלבות בקואליציה אזורית יהוו רק חלק מהמחיר. עיקרו טמון בהגברת הסכנה לפרצי אלימות נוספים.

כשם שמועד פריצת האינתיפאדה הראשונה היה בלתי צפוי, וכשם שהשנייה לא דמתה לראשונה במאפייניה, וכפי שמתקפת ה-7 באוקטובר הפתיעה בעיתויה ובמאפייניה האכזריים, כך גם עתה.

תנועת המפקדים אינה מתימרת להצביע על מועד או מאפייני פרצי אלימות עתידיים, אך חובתה להצביע על מגמות, להתריע בפני תוצאותיהן, ולהציע פתרונות ישימים להיפוך המגמה.

מרכזיות הסוגייה הפלסטינית

לסכסוך הישראלי-פלסטיני יש השלכות - ישירות ועקיפות גם יחד - על ביטחון ישראל, רווחתה ועתידה, אך הוא אינו בעיה שבין ישראל לפלסטינים בלבד.

'ציר ההתנגדות' האיראני, השולל את קיומה של ישראל וכל הסדר עימה, אימץ את הסוגיה כדגל המאבק האזורי. מנגד, מדינות ערביות המעוניינות בנורמליזציה עם ישראל ובשילובה בקואליציה אזורית, מבהירות כי בידוד ישראל לא יסתיים כל עוד לא יסתמן פתרון מוסכם לסוגיה הפלסטינית.

הבחירה בידינו

ישראל ניצבת בפני מצב נדיר שבו, בכל אחד מהאתגרים הניצבים בפניה, הבחירה נתונה בידיה ואיננה נכפית מבחוץ: האם להתמיד באסטרטגית הלחימה, במסגרת אשליית הניצחון המוחלט וסלילת הנתיב למציאות דו-לאומית מדממת, תוך הגברת הבידוד האזורי והבינלאומי; או לחילופין להוביל מהלכי הרגעה של סיום המלחמה ברצועה, היפוך מגמה לעבר היפרדות בגדה, השתלבות במגמת הייצוב האזורי, ושדרוג יכולותינו הביטחוניות והאחרות במסגרת קואליציה אזורית רבת עוצמה ומשאבים.

תכנית הנשיא טראמפ מהווה פלטפורמה מתאימה ביותר להשגת יעדים אלה.

לעיתים נדירות ניצבים מקבלי החלטות בפני בחירה בין חלופה הרסנית לבין חלופה עתירת סיכויים. נדיר עוד יותר שהתנהלות צדדים שלישיים יוצרת תנאים בהם **הבחירה בין החלופות היא באופן מובהק בידי המחליט - אך זה המצב כיום.**

החלופה ההרסנית

בדחותה כל חלופה המוצעת ע"י צדדים שלישיים, ממשלת ישראל מקדמת בפועל - ובכירים בה נותנים לכך ביטוי פומבי - אסטרטגיה של מלחמה ללא סוף. כך ברצועה ובגדה, וכך בחזית הצפון: המחשת העליונות הצבאית המובהקת (החיונית והמבורכת) בלא תרגום הישגיה למהלכים מדיניים שיעצבו מציאות יציבה ויבטיחו את ביטחון ישראל לאורך זמן.

בהקשר הפלסטיני, מרכיבי האסטרטגיה המיושמת בשטח הם:

- לשון כפולה בנושא מימוש השלב השני של הסכם טראמפ;
- הצהרות על ריבונות והאצת הסיפוח בפועל של יהודה ושומרון;
- צעדים למניעת פתרון מדיני עתידי - ניתוק השומרון מיהודה - אישורי בנייה באזור E1;
- הסלמת מהלכי יהוד במזרח ירושלים ושחיקת הסטטוס קוו בהר הבית;
- הגברת הלחץ על האוכלוסייה הפלסטינית בשתי הגזרות ובכלל זה התעלמות מטרור יהודי בשטחים;
- מהלכים לשחיקת הרשות הפלסטינית (רש"פ) במגמה להביא לקריסתה.

אסטרטגיה זו מובילה למציאות הרסנית מבית ומחוץ.

מבית: מסכנת את המשך תהליך החזרת החטופים החללים, מגבירה את המוטיבציה לפעילויות טרור ביו"ש, מסכנת את כוחותינו, שוחקת את יכולת המילואים לשאת בנטל, ולאור התנגדות רוב מכריע בציבור, פוגעת בלכידות הלאומית.

מחוץ: הלחימה ברצועה, אם תתחדש, והמצב ההומניטרי בה, ההסלמה בגדה, והפרובוקציות בירושלים, כבר הביאו לשחיקה במערכות היחסים עם מדינות השלום - המקוריות (מצרים וירדן) והחדשות יותר (מדינות הסכמי אברהם), הרחיקו את ההזדמנות לנירמול יחסים עם סעודיה (ועם מדינות נוספות שהמתינו להחלטתה) ולהשתלבות בקואליציה אזורית, הן צבאית-ביטחונית מול איראן, והן כלכלית-חברתית לרווחת כל שותפותיה.

בנוסף המהלכים הישראליים בזירות הפנים (ההפיכה המשפטית/משטרית), הבינו"ל (ההתנהגות הנתפסת כמתריסה יותר ויותר כלפי מדינות האזור והקהילה הבינו"ל ומוסדותיה), סירוב להתייחס לסוגית היום שאחרי, הכישלון בזירה ההסברתית מאז 7/10 והמצב המתדרדר בעזה, מביאים את הקהילה הבינו"ל למחשבה כי למלחמה נגד החמאס סיבות ומטרות נוספות שלא מן העניין.

לאור זאת, מעמדנו הבינו"ל הולך ומתדרדר דרמטית בתקופה האחרונה. אנו ניצבים בפני בידוד חסר תקדים שהתחזק עם התקיפה בדוחא, בידוד מדיני, כלכלי, ביטחוני, מדעי, תרבותי וחברתי.

בידוד זה, ובמיוחד בעידן הגלובליזציה, מהווה איום של ממש על האינטרסים החיוניים ביותר של ישראל. אחריתו של הבידוד, עלולה להיות פגיעה של ממש בעצם הלגיטימיות של מדינת ישראל, ופגיעה ממשית בחיי ובאורח החיים של תושבי המדינה.

סופה של המדינה היהודית: בטווח הבינוני והארוך יותר, מרחף מעל כל אלה איום קיומי שאין לו מענה צבאי: במציאות בה בין הירדן לים חיים כשבעה מיליון יהודים ומספר דומה של פלסטינים, מימוש הסיפוח בפועל וסילוק הרש"פ, כמו גם כיבוש הרצועה, מובילים לקריסת הבית הלאומי של העם היהודי לתוך מציאות דו-לאומית מדממת, ללא מוצא.

תכנית 20 הסעיפים, אם מרכיביה העיקריים אכן יאומצו ע"י ישראל, היא הפתרון למניעת המציאות ההרסנית.

חלופת תוכנית טראמפ – הזדמנות אזורית

בפני ממשלת ישראל מונחת חלופה שנוזמה ע"י הנשיא טראמפ, אומצה ע"י שורה ארוכה של מדינות מערביות, ערביות ומוסלמיות ואושרה ע"י ממשלת ישראל (שהשלב הראשון בה כבר בתהליך יישום) שעיקריה:

- **הפסקת אש מיידית:** עם קבלת ההסכם הלחימה תפסק באופן מיידי.
- **שחרור החטופים:** כל החטופים, החיים והמתים, יוחזרו לישראל תוך 72 שעות מרגע קבלת ההסכם.
- **שחרור אסירים:** בתמורה לשחרור החטופים, תשחרר ישראל כ- 250 אסירים עם עונשי מאסר עולם ו-1700 אסירים תושבי עזה שנעצרו לאחר טבח 7 באוקטובר, כולל נשים וילדים.
- **פרוק חמאס:** כוח בינלאומי בראשות מדינות ערב יאסוף את הנשק של חמאס. פעילי חמאס יקבלו חנינה אם יסכימו להתפרק מנשקם ולעזוב את רצועת עזה.
- **ממשל מעבר:** את השלטון בעזה ינהל באופן זמני כוח בינלאומי ובהמשך תתפוס את מקומו רשות פלסטינית טכנוקרטית.
- **סיוע ושיקום:** יתאפשר מעבר חופשי של סיוע הומניטרי ותוכנית שיקום רחבה לעזה תצא לפועל על ידי קונסורציום בינלאומי וערבי במשך חמש שנים.
- **אופק מדיני:** התוכנית מציעה גם מסלול להקמת מדינה פלסטינית עתידית ומסלול למשא ומתן להסכם שלום קבוע.

מימוש תוכנית טראמפ תיצור הזדמנות להקמת קואליציה אזורית בהשתתפות ישראל, מדינות השלום, מדינות הסכמי אברהם, סעודיה ומדינות נוספות בהובלת ארה"ב.

קואליציה רבת עוצמה זו תרסן מהלכי חתרנות איראניים, תאפשר תאום מדיניות מול אתגרים אזוריים נוספים ותתרום לרווחת כולם באמצעות פרויקטים אזוריים רחבים, שת"פ דו ורב צדדי וכו'.

החסם הישראלי

התנגדות הגורמים הדומיננטיים בממשלת ישראל למעורבות הרש"פ ברצועה ולכל מחויבות להסדר שתי מדינות - ולו אף כזה שמימושו מעבר לאופק - עלולה לגרום לאובדן ההזדמנות ההיסטורית לשינוי המציאות האסטרטגית ולשדרוג ביטחון ישראל.

מאליו מובן שאין כל ודאות שכל מרכיבי ההזדמנות האזורית - בכלל זה בהקשרי הרצועה - יעמדו בציפיות. לצורך מימוש ההזדמנות נדרש דיון רציני בין הקואליציה הערבית וארה"ב לבין ישראל בסוגיית פירוק שאריות החמאס מנשקו, כמו גם לתיאום חופש הפעולה הישראלי בהתהוות איום. אך אם תסרב ישראל לתנאי היסוד להסדר מונע כל דיון בצרכי ביטחון ישראל במסגרתו.

דווקא לאחר שישראל המחישה וממחישה את עוצמתה בזירות קרובות ורחוקות, וכאשר ניתן לה לבחון חלופות מעמדה של עוצמה מוכחת ותוך ניהול סיכונים מחושב, ממשלתה מתבצרת באסטרטגיה כוחנית. בעוד שהאזור מציע מכפלת כוח הגלומה בגיבוש קואליציה אזורית לבלימת הציר האיראני וציר האחים המוסלמים התורכי-קטארי, ממשלתנו מתנהלת כהנהגת גטו מבודד.

אם תבחר ישראל בחלופה ההרסנית ותמנע מבחינת החלופה האזורית, זו עלולה להתנדף, כשהאזור מתארגן לאתגרי המחר בלעדינו.

ביטחון תחילה 2026 - עמ' 13

בחירה בחלופה האזורית תאפשר הצבת שלטון פלסטיני-אזרחי כתחליף לחמאס בעזה, כמו גם דיון בהסדר קבע ישראלי-פלסטיני עתידי, שיאזן בין צרכי ביטחון ישראל - בכלל זה פירוז המדינה הפלסטינית והסדרי ביטחון נוספים - לבין השאיפות הלאומיות של הפלסטינים באופן שיסיר את האיום על החזון הציוני.

כדי לממש יעדים אלה על ישראל לנטוש את מדיניות התגובה ולהחליפה בגישה יוזמת.

יוזמת ה"היפרדות" - מה היא "היפרדות" ?

היפרדות היא אסטרטגיה המגלמת סדרת מהלכים ביטחוניים, כלכליים-אזרחיים, ומדיניים ששילוב ביניהם ישנה את המציאות ממגמה של חיבור מְדָמָם בין שני העמים למגמה של היפרדות בחיי היום-יום תוך הקפדה על צרכי הביטחון ויצירת תנאים להסדר מדיני עתידי.

מה בין היפרדות להתנתקות

ההיפרדות נבדלת מההתנתקות לפחות בשני היבטים משמעותיים: האחד, ישראל משמרת את האחריות הביטחונית הכוללת עד השקת הסדרי ביטחון חלופיים במסגרת הסדר הקבע. השני, בתקופת ההיפרדות, ועד גיבוש הסדר מדיני, אין פינוי יישובים אשר אושרו ע"י ממשלות ישראל ועולים בקנה אחד עם צרכי ביטחון ישראל.

בניגוד לתוכנית ההתנתקות מעזה שהוצעה ויושמה ע"י ראש הממשלה שרון בשנת 2005, ההיפרדות המוצעת ע"י תנועת המפקדים מותנית בהמשך השליטה הביטחונית ביו"ש, כביטוי לתפיסה ששליטה זו איננה עומדת לחלוף. הסדרי הביטחון המוצעים אמורים לספק מענה לשני תרחישים מנוגדים: מציאות של רגיעה ויציבות מחד גיסא, לעומת תרחיש של החמרה במציאות הביטחונית, התגברות הטרור ואף קריסת הרש"פ מאידך גיסא.

עקרונות תוכנית ההיפרדות

שיפור ביטחון מדינת ישראל ואזרחיה מחייב נקיטת צעדים ישראלים עצמאיים ומהלכים מתואמים. ואכן, תכנית 'ביטחון תחילה 2026' מבוססת בראש וראשונה על מהלכים ישראליים שאינם תלויים בהסכמת צדדים אחרים. עם זאת, יש ערך רב לשיתוף פעולה עם הרש"פ ובעיקר עם מנגנוני הביטחון שלה, וכן לתרומה של מדינות באזור, בראשן מצרים וירדן, ולצידן המנרמלות החדשות, ובלבד שתרומה זו תיעשה בהסכמה ובתיאום עם ישראל.

ישראל מתמודדת עם איומים במספר זירות בו-זמנית, ולמתרחש בכל אחת מהזירות יש השפעה על כל השאר.

שמירה על יו"ש מחוץ למעגל האיומים היא חיונית. לאורך זמן הוכח כי אינטרסים משותפים הניבו תיאום ביטחוני פורה עם הרש"פ. התיאום הביטחוני עמד במבחן גם בזמני מתיחות, ואפילו בזמן המלחמה.

- ממשלת ישראל תשנה את התייחסותה לרשות הפלסטינית מאויב לשותף, תתאים את מהלכיה הכלכליים, מדיניים וביטחוניים למגמה זו, תאפשר התחדשותה (כדרישת המדינות התורמות ואחרות) ותראה בה בת שיח למו"מ להסדר עתידי.
- חיזוק הרשות הפלסטינית על ידי שיפור הרצף הטריטוריאלי שבשליטתה האזרחית כדי להבטיח חופש תנועה לאוכלוסייה ותאום ביטחוני מירבי.
- ישראל תִּשְׁמֹר בידיה את האחריות הביטחונית הכוללת עד להשקת הסדרי ביטחון חלופיים במסגרת הסדר הקבע. פריסת צה"ל ופעילות השב"כ יוסיפו להיות מוכתבים ע"י שיקולי הביטחון של ישראל, תוך מאמץ לצמצם חיכוך עם האוכלוסייה הפלסטינית ולאפשר לרש"פ ולמנגנוני הביטחון שלה לבצע את משימותיהם בתיאום עם כוחותינו.
- החזרת המשילות ביו"ש לידי של המפקד הצבאי, כולל החזרת כל הסמכויות שנלקחו ממנו.
- פינוי חוות חקלאיות שהוקמו בשלוש השנים האחרונות והפזורות על פני שטח גדול עם אוכלוסייה קטנה, שמייצרת נפחי חיכוך גבוהים ויעדי טרור נוחים.
- פיתוח והתרחבות היישובים שממזרח ל"מכשול הפרדה" יוגבלו לגידול טבעי בלבד, בעוד שבגושי ההתיישבות יוגברו הפיתוח והבנייה.
- משיקולי מוסר ולכידות לאומית, יש לאפשר למתיישבים שיבחרו בכך להעתיק את מקום מגוריהם. לשם כך תוצע למתיישבים תכנית פינוי הוגנת, בין ליישובים שייכללו בתוכנית ההתכנסות ההתיישבותית ובין לאזורים מועדפים בישראל.
- יודגש כי בתקופת ההפרדות, כל עוד לא הושג הסדר קבע מוסכם, לא יפוגו ביו"ש יישובים אשר אושרו ע"י ממשלות ישראל ועולים בקנה אחד עם צרכי ביטחון ישראל.

פירוט הצעדים המומלצים לביצוע (ביטחוניים ואזרחיים/כלכליים) בנספחים א' ו-ב'.

יתרונות התוכנית

- **ישראל שומרת בידיה שליטה בתחומי ביטחון ואבטחת גבולות**, כמו גם חופש פעולה מבצעי נדרש.
- **חיזוק הרש"פ ומנגנוניה ישפר את מצב האוכלוסייה הפלסטינית**, יעניק תקווה לעתיד טוב יותר, יפחית את החיכוך בין האוכלוסיות ויצמצם את המוטיבציה ליזום אירועי טרור.
- **ייבלמו תהליכים הרסניים** של התמזגות היישובים היהודיים עם הכפרים הפלסטינים עד לנקודת אל-חזור;
- **הצגת חלופה לתפיסת "ניהול הסכסוך"** ואשליית הסטטוס-קוו, שהובילו לשבעה באוקטובר.
- **בניית תשתית להיפרדות מדינית**, גיאוגרפית ודמוגרפית [אך לא ביטחונית] - ישראל לא שולטת באוכלוסייה הפלסטינית, לא מממנת ולא מנהלת את חייהם.
- **הבטחת שליטה מלאה של ישראל בתהליך** - יוזמות ישראליות, התפתחות הדרגתית, מבוקרת, עם אפשרות לדרך חזרה, וחישוב מסלול מחדש בכל נקודת זמן.

ביטחון תחילה 2026 - עמ' 15

- **התוכנית איננה מותנית בשיתוף פעולה של הצד השני**, אך שיתוף פעולה יאיץ את התהליך ויגדיל את פירותיו.
- **מימוש התוכנית ישפר את יחסי החוץ של מדינת ישראל** וימנע קרע עם מדינות ידידותיות באזור בפרט ובעולם בכלל.
- **הרחבה של הסכמי אברהם** - שיתופי פעולה ביטחוניים וכלכליים חדשים עם מדינות האזור, נורמליזציה עם סעודיה ועוד.
- **שיפור מצבה הכלכלי של מדינת ישראל** על ידי צמצום הצורך בהוצאות כלכליות אדירות, והפניית משאבים להשקעה בצרכי הפנים של מדינת ישראל - חינוך, רווחה, בריאות, אנרגיה ועוד.

עיקרי המתווה להסדר קבע

תנועת המפקדים איננה מתיימרת להציע במסמך זה פתרון כולל ומיידי לסוגיה הפלסטינית, והיא ערה היטב לאתגרים ולסיכונים הבאים:

- **סוגיות ליבה בלתי פתורות**: גבולות, "זכות השיבה", התנחלויות, ירושלים והר הבית, סידורי ביטחון. הסדרה בסוגיות הליבה היא תנאי מקדמי להסדר קבע כלשהו.
- **חשש ממדינה כושלת**: סכנה שהמדינה הפלסטינית תהפוך למקלט טרור עקב חולשת הממשלה.
- כיצד ישתלבו עזה והגדה כיחידה מדינית אחת:
- **סיכון טופוגרפי**: שליטה פלסטינית בגדה המערבית החולשת על נקודות אסטרטגיות ומרכזי אוכלוסייה ישראלים (גוש דן, נתב"ג).

אולם חרף האתגרים והסיכונים האמורים, תנועת המפקדים גיבשה מספר עקרונות שראוי שיעמדו לנגד עיני מקבלי ההחלטות ביום בו יידרשו לדון בהסכם הקבע

ישראל תעמוד על הדרישה שהמדינה הפלסטינית תוגדר כמדינה מפורזת שריבונותה מוגבלת בהתאם לדרישות הבאות:

- תהיה ללא כוחות צבאיים, למעט כוחות הנדרשים לאכיפת חוק וסדר ולמאבק בטרור.
- תהיה מפורזת מכל אמל"ח כבד - יבשתי, ימי ואווירי - עד לסיכום ויישום הסדרי ביטחון חלופיים שיהיו מקובלים על ישראל,
- צה"ל יקיים שליטה ביטחונית מלאה בכל המרחב - האווירי, היבשתי והגבולות - שבין הים עד הירדן.
- תקבל על עצמה מגבלות בסמכויות חוץ, בכללן איסור על הסכמים צבאיים עם אויבי ישראל. ההסדרים הנ"ל ילוו במנגנוני פיקוח הדוקים, כולל בינלאומיים;
- יובטחו ליווי ותמיכה של מדינות הקואליציה (המזרח-תיכונית, והבינ"ל בהובלת ארה"ב) לבניית מנגנוני מנהל יעילים וכלכלה צומחת.

מסקרים של מוסדות מחקר עולה כי 71% מהציבור הישראלי תומכים בעמדה הבאה: "אם נשיא ארה"ב יקדם עסקה מדינית כוללת, שתכלול נורמליזציה וברית הגנה אזורית בין ישראל לבין סעודיה ומדינות ערביות נוספות, וארה"ב תעניק ערבויות, ביטחוניות וכלכליות לישראל, אזי

בתמורה, ישראל תיסוג מרצועת עזה ותסכים להקמת מדינה פלסטינית בשטחים הפלסטינים, תחת הנהגה חדשה שאינה מזוהה עם ארגוני הטרור".

תכנית "ביטחון תחילה 2026" עונה לעמדה המנוסחת לעיל.

לצורך קבלתה ואישורה, תנועת המפקדים מתמקדת בארבעה קהלי יעד

1. מקבלי החלטות: בממשלה הנוכחית אין קשב לחלופות ביטחוניות-מדיניות שאינן משקפות תפיסת עולם משיחית-קיצונית. משכך, התנועה מתמקדת במנהיגות עתידית, בין אם מקרב האופוזיציה דהיום, בין אם מתוך גורמי המחאה האזרחית ובין אם ממקורות אחרים.
2. הרוב הדמוקרטי-ליברלי: מזה למעלה משנתיים, בכל סקרי דעת הקהל מצטיירת תמונה הניצבת בסתירה לחלוקה המסורתית של שמאל/ימין. כ-70% מהציבור, בוודאי מבעלי הדעה, מתנגדים למדיניות הממשלה במרבית הסוגיות הרלבנטיות לסדר היום הביטחוני-מדיני. ציבור רחב זה - אשר באופן תמוה, חלקים גדולים בו רואים עצמם כמיעוט - מהווה את קהל היעד הראשוני, בין היתר בשל השפעתו על קהלים אחרים.
3. גורמי ממשל בכירים ובעלי השפעה אחרים בארה"ב ובמדינות אירופה, תוך שימת דגש על החשובות שביניהן, גם מבחינת מקומן ביבשת וגם מבחינת מערכת היחסים הדו-צדדית בין לבין ישראל - גרמניה, צרפת, בריטניה. לאלה יש להוסיף את שגרירי מצרים וירדן. חשיבותו של קהל יעד זה נובעת בשל השפעתו על המתרחש באזורנו, בכלל זה הקֶשֶׁב של הציבור הישראלי להם, ובשל החשיבות שהם מיחסים לעמדות התנועה, במדינות האזור, ומעבר להן;
4. התקשורת המקומית והבינלאומית: גיבוש מערכות יחסים עם פרשנים וכתבים הרואים בתנועה מאגר מומחיות מקצועית בכל היבטי סדר היום הביטחוני והמדיני, ומקור למידע, ניתוח, הערכה והמלצה.

סיכום

ישראל נמצאת בצומת היסטורית בה מאותגרות שאלות היסוד של הביטחון הלאומי. זהות, לכידות חברתית ומעמד בינלאומי אינם עוד עניינים תיאורטיים, אלא גורליים להמשך קיומה של המדינה. ישראל כשלה בזיהוי ובהבנה לעומק של השפעות הקיטוב החברתי על חוסנה של החברה הישראלית והפגיעה בעוצמתו של צה"ל וגם של מחיר ההתעלמות מהסכסוך הישראלי פלסטיני אשר נמצא בלב הבעיה ותפח לכדי איום אסטרטגי.

בין הים לירדן חיים כיום 15 מיליון בני אדם, מחציתם פלסטינים. כל מהלך של החלת ריבונות דה-יורה או סיפוח זוחל דה-פקטו, מחייב מתן מענה למעמדם של 5.5 מיליון פלסטינים או לחליפין לגורל אופייה של המדינה היהודית. למרות שבכוחה של הדמוגרפיה להכריע את גורל ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, שאלה כה קריטית לא הובאה מעולם להכרעת הציבור, בעוד שעל שעבוד אינטרסים לאומיים לרעיונות משיחיים משלמת ישראל כבר עתה מחירים כבדים.

גם אם "פתרון שתי מדינות" חסר היתכנות במציאות של היום - עובדה זו לא צריכה להוות מכשול לניסיון לקדם מהלכי ביניים, שישאל, מתוקף שליטתה המוחלטת בשטח, יכולה וצריכה ליזום ליצירת התנאים שיאפשרו התקדמות לקראת הסדר קבע בעתיד. הסבת הסכסוך מעימות אלים מדמם להדברות והצגת אופק מדיני הוא לא רק תנאי לשינוי המציאות בין שני העמים אלא גם קריטי למעמדה האזורי והבינלאומי של ישראל.

ביטחון תחילה 2026 - עמ' 17

תכנית הנשיא טראמפ - היא המפתח להפסקת הלחימה, החזרת יתרת החטופים החללים, פרוק חמאס מנשקו והחלפתו על ידי כוח ערבי- בינלי, פרוז הרצועה והעברת השליטה לממשלת טכנוקרטים שתפעל תחת ה"מועצה לשלום במזרח התיכון" שבראשה עומדים טוני בלייר והנשיא טראמפ.

האופציה האזורית - השתתפות ישראל בגיבוש הקואליציה האזורית והשתלבותה במזרח התיכון כגורם חיובי ומשפיע, הוא צורך אסטרטגי עליון והזדמנות פז, אולם מותנה בנכונות ישראלית לקדם ולאמץ מהלכים מדיניים. הגם שלא כל סעיפי היוזמות המוצעות תואמים את האינטרסים הישראליים ויש מקום להתאמות, אימוצם על ידי ישראל ישפיע באחת על מעמדה ועל יכולתה להשפיע על המהלכים הגאו-אסטרטגיים באזור ולכן גם על תמונת הסיום של המלחמה ומימוש מטרותיה באופן מיטבי.

"ביטחון תחילה 2026" - היא לא עוד מסמך רעיוני אלא חלופה אסטרטגית ותוכנית פעולה מעשית שראוי לדון בה. הוא מענה וחלופה לאשליית "ניהול הסכסוך" שקרסה במחיר כבד. היא פתרון למציאות שבה לא ניתן להגיע להסדר קבע מוסכם עם הפלסטינים. היא מציעה צעדים לבלימת מהלכים המאיצים תהליכים שלילים ובמקביל מאמצת צעדי-ביניים עקביים ומתמשכים המשפרים את המציאות האסטרטגית של ישראל. זו תכנית המשתלבת עם החלופות האזוריות וההזדמנויות ההיסטוריות העומדות בפניה של ישראל.

"היפרדות אזרחית והמשך שליטה ביטחונית" היא אסטרטגיה המגלמת סדרת מהלכים ביטחוניים, כלכליים-אזרחיים, ומדיניים ששילוב ביניהם ישנה את המציאות ממגמה של חיבור מְדָמם בין שני העמים למגמה של היפרדות בחיי היום-יום. בצעדים מדודים, מבוקרים, ללא מהלכים בלתי-הפיכים, ניתן יהיה להגיע להיפרדות בחיי היום-יום, תוך יצירת תנאים שיאפשרו הסדר מדיני עתידי. לשם כך, על ההנהגה הישראלית לשמור על אופק מדיני ולפעול לחיזוק ולעידוד הגורמים המתונים ברחוב הפלסטיני.

נייר זה מופנה לכל הנהגה ציונית ולציבור הרחב כדי להבהיר שהבחירה בידינו! ישראל ניצבת בפני מצב נדיר שבו בכל אחד מהאתגרים הניצבים בפניה, הבחירה נתונה בידיה ואיננה נכפית מבחוץ: האם להתמיד באסטרטגית הכוח והלחימה, בדרך לאשליית הניצחון המוחלט וסלילת הנתב למציאות דו-לאומית מדממת - או - היפוך מגמה לעבר היפרדות בגדה ובעזה, השתלבות במגמת הייצוב האזורי, ושדרוג יכולותינו הביטחוניות והאחרות במסגרת קואליציה אזורית רבת עוצמה ומשאבים.

דחיית הרעיון על פניו משמעותה ויתור על ההזדמנות חסרת התקדים לשיפור דרמטי בביטחון הלאומי של ישראל.

מפקדים למען ביטחון ישראל
ספטמבר 2025

נספח א'

יו"ש - כיווני פעולה ביטחוניים

התנועה ממליצה לממשלה הבאה לנקוט את הצעדים הבאים:

- להחזיר את המשילות ביו"ש לידי של המפקד הצבאי, כולל החזרת כל הסמכויות שנלקחו ממנו בשנים האחרונות.
- להתמיד בלחימה רצופה ובלתי מתפשרת, ביום ובלילה, נגד הטרור הפלסטיני.
- לחזק את מנגנוני הביטחון ומנגנוני האכיפה האזרחיים של הרשות הפלסטינית ולשפר את הקשר והתאום בינם לבין כוחות צה"ל והמנהל האזרחי;
- לאפשר ולסייע לגורמי האכיפה ברשות להשליט חוק וסדר במרחב הפלסטיני: שטחי A ו-B שבשליטה פלסטינית.
- לשנות את אופן הפעולה של צה"ל בשטחי A ו-B בהתאם לעקרון: ככל שהפלסטינים יעשו יותר, אנחנו נעשה פחות;
- לסלול כבישים עוקפים על מנת לאפשר תנועה פלסטינית רצופה בכל הגדה (כולל בין השומרון ליהודה) ולצמצם במידת האפשר את החיכוך בין המתיישבים היהודים לבין האוכלוסייה הפלסטינית.
- למקם מחסומים לפי שיקול דעת ביטחוני בלבד, ובמגמה להבטיח חופש תנועה מכסימלי לפלסטינים. מחסומים יישארו רק במקומות ממשק הכרחיים ביטחוניים;
- להשלים את מכשול ההפרדה ולסגור הפרצות שבו: אורך הגדר אם וכאשר תושלם - 709 ק"מ. 532 ק"מ הושלמו עד כה. נותרו שלוש פרצות עיקריות: גוש עציון, מעלה אדומים, דרום מזרח הר חברון. להשלים את ה"אצבעות" החסרות בקדומים ובאריאל.
- לתגבר ולחזק את גורמי האכיפה הישראליים - משטרת ישראל והשב"כ - ולהחמיר את הפיקוח, האכיפה והענישה נגד מתנחלים אלימים.
- להתיר כניסת פלסטינים מיו"ש לעבודה בישראל, תחת בקרה ופיקוח ביטחוני קפדני; במקביל להגביר את הפיקוח, האכיפה והענישה נגד שב"חים ומעסיקהם.
- לבחון מחדש את פריסת הכוחות בשטח, במגמה לשחרר את צה"ל ממשימות שיטור, ולמקד את פעילותו במשימות צבאיות בלבד.

מזרח ירושלים:

השכונות הפלסטיניות של מזרח ירושלים, כולל אלה שמחוץ לחומה, מחייבות שינוי גישה טרם התלקחות. היעדר נוכחות שלטונית בשכונות אלה יוצר בהן מרחבי מקלט לעבריינים, והמרחק מגלישה לטרור עלול להתברר כקצר. גם היעדר שירותים בסיסיים, השכלה ותעסוקה, תורם לא מעט להתגייסות צעירים חסרי תקווה לשירות גורמים עוינים. ראשיתם בפשיעה וסופם בטרור.

כמו בהקשרים אחרים, גם כאן נדרשת תכנית המשלבת מרכיבים אזרחיים וביטחוניים לצורך השלטת סדר וביטחון ואיסוף אמל"ח באותם חלקים פלסטיניים של ירושלים, שבהם אין כיום נוכחות ביטחונית שיטורית.

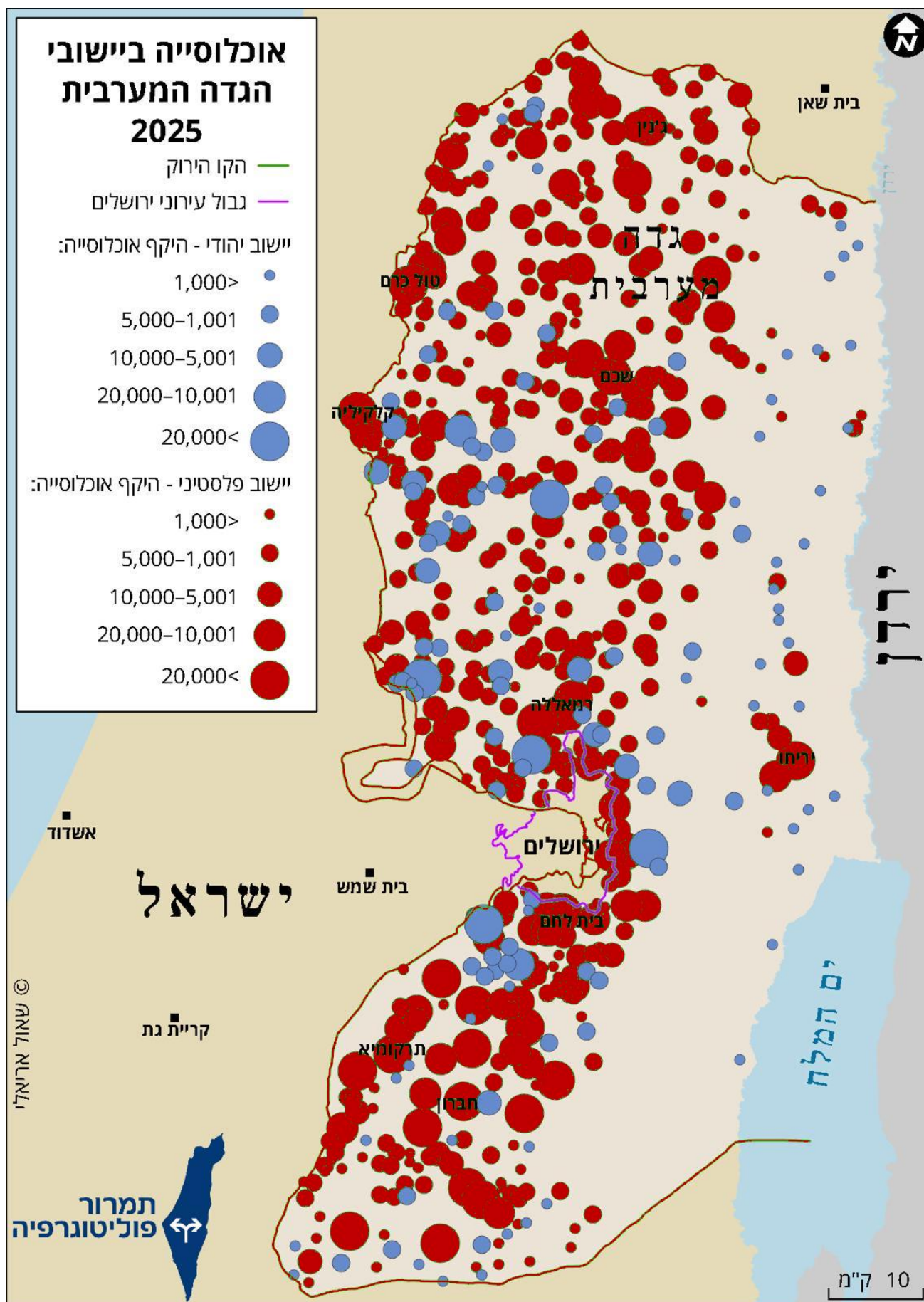
ביטחון תחילה 2026 - עמ' 19

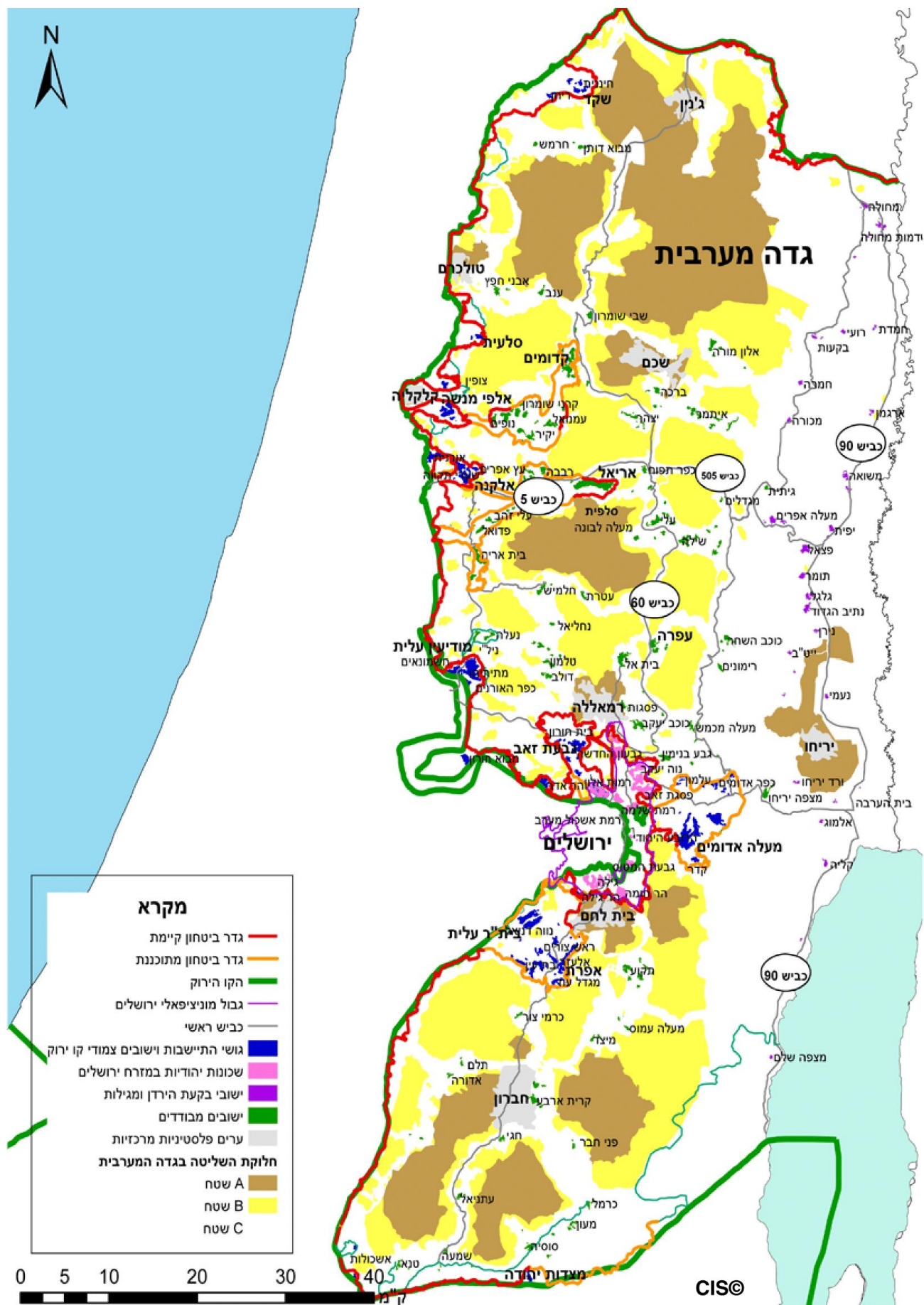
תחת עיריית ירושלים יש לבצע הפרדה מנהלית ותקציבית של השכונות והכפרים הפלסטינים במזרח ירושלים ולגבש תכנית-אב מתוקצבת לשיקומם ולפיתוחם.

הר הבית:

הר הבית הוא נקודת שבר המאיימת להפוך את הסוגיה הישראלית-פלסטינית למאבק דתי אל מול העולם הערבי והמוסלמי כולו. התנהלות כל ממשלות ישראל מאז 1967 שיקפה מודעות לאופיו הייחודי של הר הבית ולרגישות הרבה סביבו. אולם לאחרונה חלה שחיקה בהקפדה על כללי ההתנהלות אותם קבעו וכיבדו כל ממשלות העבר.

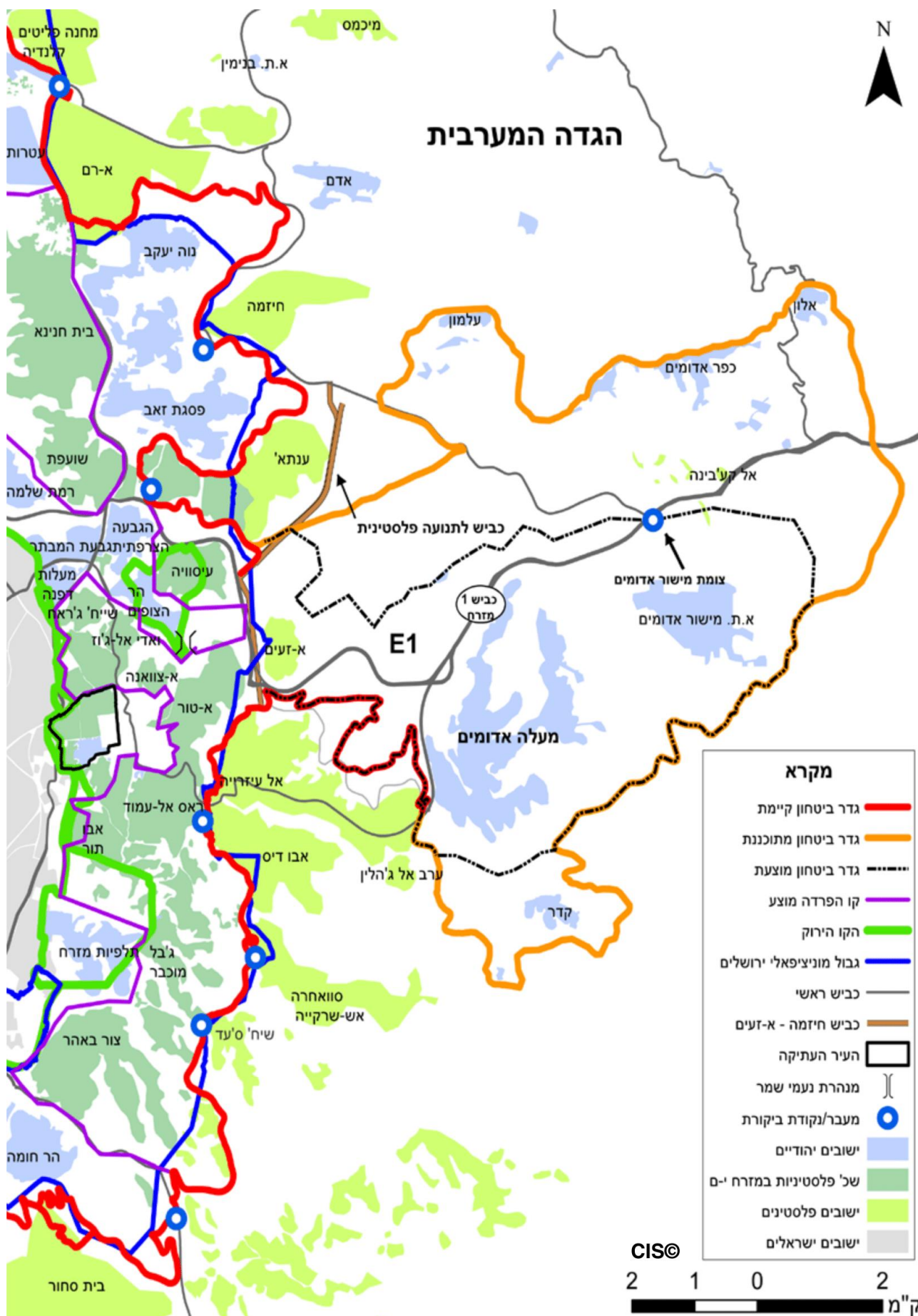
תנועת המפקדים מציעה כי הממשלה תפעל לריענון וליישום מוקפד של נוסחת הסטטוס קוו, תחזק ותשמר שיתוף פעולה עם ירדן בכל הנוגע לניהול המקומות הקדושים במזרח ירושלים, תוך כיבוד קפדני של מעמד ממלכת ירדן בהקשרים אלה, וכפי שנקבע בהסכם השלום. במקביל, הממשלה תמנע מגורמים קיצוניים לסכן את היציבות ע"י מהלכי פרובוקציה במקומות הקדושים ובמזרח ירושלים כולה.

מפה 2: שטחי A B C וגדר הביטחון הקיימת והמתוכננת

ביטחון תחילה 2026 - עמ' 22

מפה 3: אזור ירושלים-גדר הבטחון הקיימת, המתוכננת והמוצעת

נספח ב'

יו"ש - כיווני פעולה אזרחיים וכלכליים

ממשלת ישראל יוצרת בשנים האחרונות דינמיקה לקראת סיפוח יו"ש. הדבר מתבטא בהקמה והלבנה של עשרות מאחזים, דחיקה ופינוי אוכלוסייה פלסטינית משטח C, החלשת הרשות הפלסטינית, פגיעה במערכת הבנקאות הפלסטינית וכן בהצהרות פומביות התומכות מגמות אילו.

מתחת לרדאר הציבורי נעשים צעדים שמקרבים את סיפוח כל השטחים למדינת ישראל. ברצועת עזה מתבצעים צעדים לכיבוש דה פקטו וקבלת אחריות על תושבי רצועת עזה, כולל דיבורים על השלטת ממשל צבאי ברצועה.

צוות כלכלנים בכירים, שביצע בשנת 2018 אומדן של עלות הסיפוח של יהודה ושומרון למשק הישראלי, קבע כי התוספת התקציבית השנתית שתידרש למימון ההיבטים הביטחוניים של השליטה בשטח ולקיום שירותים ל-2.6 מיליון תושביו הפלסטינים (היום מצויים בשטח כבר כ-3 מיליון תושבים) בהנחה שיהנו מהזכויות המוקנות ל'תושבי קבע' (בדומה למעמד הפלסטינים תושבי מזרח ירושלים) - תסתכם בכ-52 מיליארד ₪ לשנה (לאחר קיזוז גביית מיסים ישירים ועקיפים). מדובר בתוספת תקציבית של כ-12.8% ביחס לתקציב המדינה בשנת 2018. היקף הפגיעה **השנתית** הממוצעת בכל משפחה בישראל יעמוד על 26,000 ₪ בקירוב, כעין הטלת מס נוסף של כ-2,200 ₪ לחודש לכל בית אב!

בנוסף, כתוצאה ישירה מהסיפוח צפויה גם פגיעה אנושה בצמיחת המשק. בהערכה שמרנית ביותר ניתן לצפות שבתרחיש סיפוח אשר יצית גל אלימות שיתמשך לאורך שנים, הפגיעה במשק הישראלי תהיה בהיקף של **לא פחות מ-40 מיליארד ₪ לשנה** כתוצאה מצמצום השקעות זרות, ירידה בתמ"ג, החמרת תנאי אשראי בינלאומיים לחברות ישראליות, נזקי חרם, ועוד. בתקופה זאת, ההוצאה לצריכה פרטית לנפש תצטמצם בשיעור של למעלה מ-20% ותסיג את המשק הישראלי שנים רבות לאחר. חיסובים אלה רלבנטיים לסיפוח יהודה ושומרון בלבד. אם מוסיפים למשוואה את רצועת עזה על 2.1 מיליון תושביה, הנטל הכלכלי יהיה כפול ומכופל.

תנועת המפקדים קובעת, אפוא, כי סיפוח יהודה ושומרון יהווה לא פחות מאסון כלכלי שהמשק הישראלי יתקשה לשאתו, והנטל הכלכלי הכרוך בסיפוח ישפיע לרעה על כל משפחה בישראל. לכן, התנועה קוראת לעצור את הדינמיקה בשטח ואת מדיניותה של הממשלה, השואפת לקדם את סיפוח השטחים ולמוטט את הרשות הפלסטינית.

אולם אין די בעצירת הסיפוח. תנועת המפקדים קוראת למדיניות כלכלית יוזמת, שתשתלב ביוזמה המדינית ותתמוך בה.

עבור התקופה שבין כינונה לבין השגת הסדר מדיני ותחילת יישומו דרושה תכנית אזרחית וכלכלית מקיפה, שמטרתה לשפר את רווחתם ורמת חייהם של הפלסטינים, לצמצם את המעורבות הישראלית בחיי הפלסטינים ולתרום ליציבות.

התנועה ממליצה לממשלה הבאה לנקוט את הצעדים שצייקרו:

- החזרת האחריות לתחומים האזרחיים- כלכליים ביו"ש למתאם הפעולות בשטחים ולמנהל האזרחי.
- הקמת מטה לתיאום כלכלי- אזרחי בין ישראל לרש"פ.
- ביטול הסנקציות הכספיות שהוטלו על הרש"פ.
- החזרת עובדים פלסטינים לעבודתם בישראל בכפוף לאישור ביטחוני.
- החמרת הפיקוח על כספי טרור המועברים לגדה.

בנוסף לכל אלה, דרושה יוזמה לפיתוח כלכלה פלסטינית עצמאית:

הפערים הכלכליים בין המשק הישראלי והמשק הפלסטיני הם עצומים ואף הולכים ומתרחבים. התל"ג לנפש בישראל הוא כ-55 אלף דולר לשנה, לעומת 3,500 דולר בגדה המערבית ו-1,250 דולר ברצועת עזה שלפני המלחמה. הפערים הנרחבים בין הכלכלות מהווים מוקד לעוינות וחוסר יציבות. כחלק מיוזמה מדינית, למדינת ישראל יש אינטרס ברור בקיומה של צמיחה כלכלית פלסטינית ובהסדרה של היחסים הכלכליים בין שני המשקים, המתבססת על רצון טוב של שני הצדדים. יוזמה זו חייבת להתגבש על סמך העיקרון של בניית כלכלה פלסטינית עצמאית וניתוק הדרגתי מהתלות בכלכלה הישראלית.

חברי צוות 'ביטחון תחילה 2026':

אלוף (מיל') דני יתום, לשעבר ר' המוסד - ראש הצוות
אלוף (מיל') דוד בן בעש"ט, לשעבר מפקד חיל הים
אל"ם (מיל') אורי בר, לשעבר מפקד יחידות התקשוב של אגף המודיעין
אלוף (מיל') מתן וילנאי, לשעבר סגן הרמטכ"ל - יו"ר התנועה
אל"ם (מיל') איתמר יער, לשעבר סגן ר' המל"ל
דר' נמרוד נוביק, לשעבר יועץ מדיני לרה"מ
תא"ל (מיל') דר' אפרים סנה, לשעבר סגן שר הביטחון
אריה פלמן, לשעבר מ"מ ר' השב"כ

יעוץ:

פרופ' ירום אריאב, לשעבר מנכ"ל משרד האוצר
אל"ם (מיל') ד"ר שאול אריאלי, לשעבר ר' מנהלת המו"מ להסדר קבע
ירום גבאי, לשעבר הממונה על הכנסות המדינה
יעקב הדס-הנדלסמן, לשעבר השגריר בירדן, גרמניה ועוד
אלוף (מיל') אבי מזרחי, לשעבר מפקד פיקוד המרכז
אלוף (מיל') גדי שמני, לשעבר מפקד פיקוד המרכז
תא"ל (מיל') יוני שמשוני, לשעבר סגן ר' האגף לתכנון ואסטרטגיה

עורכים: רמי טל, ניצן שפירא

קרדיט למפה מס' 1:

אל"ם (מיל') שאול אריאלי וקבוצת "תמרור"

ספטמבר 2025

מפקדים למען ביטחון ישראל היא תנועה לא מפלגתית של בכירי עבר בצה"ל, בשב"כ, במוסד, במשטרת ישראל ובשירות החוץ, המחויבת לחזון הציוני של ישראל חזקה, דמוקרטית ועם רוב יהודי מוצק לדורות, ברוח עקרונות מגילת העצמאות.

מאות חברי התנועה מאוחדים בהערכה כי מימוש יעד לאומי עליון זה מחייב היפרדות ממיליוני הפלסטינים בהסדר של 'שתי מדינות לשני עמים' ויישומו במסגרת הסדר אזורי.

בהעדר תנאים להסדר לעת הזאת, התנועה מציגה בפני מקבלי ההחלטות והציבור הישראלי תוכניות המעניקות מענה לאתגרי השעה באיו"ש ורצועת עזה, המבטיחות שימור התנאים להיפרדות עתידית בהסדר.

החברות בתנועה והפעילות ההתנדבותית במסגרתה מבטאים המשך למחויבות חבריה לביטחון ישראל כפי שבאה לביטוי בעשרות שנות שירות בכל מערכות הביטחון והחוץ, ללא כל כוונה לקידום אינטרס אישי או מפלגתי.